

بررسی مقایسه‌ای رضایت شغلی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و دانشگاه اصفهان و عوامل مؤثر بر آن*

احمد پای^۱، دکتر محمدحسین یارمحمدیان^۲، کبر کلاهدوزان^۳، شهین مجیری^۴، محمد علی کلباسی^۳

چکیده

مقدمه. در عصر حاضر، اطلاع رسانی از وظایف مهم کتابخانه‌ها به شمار می‌رود و هر کتابخانه باید خود را با گسترش روزافزون اطلاعات هماهنگ سازد. بنابراین دست‌اندرکاران کتابخانه‌های دانشگاهی برای دستیابی به اهداف اطلاع‌رسانی خود و در اختیار گذاشتن بهینه اطلاعات به مراجعین، بایستی به مسأله رضایت شغلی کتابداران بپردازند. در این راستا پژوهش حاضر با هدف اندازه‌گیری میزان رضایت در بین کتابداران دانشگاه‌های علوم پزشکی اصفهان و دانشگاه اصفهان، به بررسی میزان تأثیر عوامل مؤثر بر رضایت شغلی کتابداران انجام شد.

مواد و روشها. این مطالعه از نوع پیمایشی می‌باشد. جمعیت مورد مطالعه در این پژوهش تمام کتابدارانی (۱۵۰ نفر) بودند که با مدرک فوق دیپلم و بالاتر در رشته کتابداری و یا با سمت کتابدار در ۱۹ کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و ۹ کتابخانه دانشگاه اصفهان مشغول کار بودند. در این پژوهش نمونه‌گیری انجام نشد و ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه بود. نتایج بوسیله نرم‌افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. برای تحلیل داده‌ها از روشهای آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد.

نتایج. میانگین رضایت از امکانات رفاهی محیط کار، امکانات آموزشی و ارتقاء و ماهیت شغلی در بین کتابداران دانشگاه علوم پزشکی بیشتر از کتابداران دانشگاه اصفهان بود. و بین میانگین رضایت از حقوق و مزایا، سرپرستی کتابخانه‌ها و رابطه با همکاران بین کتابداران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و دانشگاه اصفهان تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد.

در ارتباط با میزان رضایت از سرپرستی و رابطه با همکاران، مردان نسبت به زنان رضایت بیشتری را نشان دادند. در میزان رضایت کتابداران براساس رشته تحصیلی، تنها تفاوت از نظر میزان رضایت از امکانات رفاهی محیط کار بود کتابدارانی که رشته تحصیلی آنها کتابداری بود از این نظر رضایت بیشتری نشان دادند.

رضایت کلی شغلی کتابداران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (با میانگین ۱۰۰/۱۶) بیشتر از رضایت کلی شغلی کتابداران دانشگاه اصفهان (با میانگین ۸۶/۹) می‌باشد.

بحث. با توجه به اینکه براساس پرسشنامه بایستی میزان جمع کل نمره رضایت شغلی برابر با عدد ۹۲۷۵ بوده باشد ولی جمع کل نمره کسب شده از کتابداران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان ۱۳۳۸ نمره بیشتر از نصف و جمع کل نمره کسب شده از کتابداران دانشگاه اصفهان می‌باشد. در نهایت می‌توان گفت کتابداران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نسبت

به کتابداران دانشگاه اصفهان رضایت بیشتری از شغل خود دارند. واژه‌های کلیدی: رضایت شغلی، کتابخانه دانشگاهی، کتابدار.

مقدمه

از جمله عواملی که در بقای سازمانها، مورد توجه مسؤولین و مدیران سازمانها قرار می‌گیرد، عامل نیروی انسانی (Human Resource) است. از دیدگاه کلی، موفقیت هر سازمان، بستگی به تلاش و رضایت کارکنان آن سازمان دارد، به طوری که می‌توان گفت روحیه بالا و مهارت کارکنان در گرو رضایت شغلی (Job-satisfaction) آنان است. طبق تعریف رضایت شغلی رضایتی است به مفهوم لذت روحی ناشی از ارضای نیازها، تمایلات و امیدها که فرد از کار خود به‌دست می‌آورد (فرنچ، ۱۳۷۱).

به تعریف دیگر رضایت شغلی یک احساس مثبت و مطبوع است که پیامد ارزیابی شغلی یا تجربه فرد است این حالت احساسی مثبت، کمک زیادی به سلامت روانی و جسمانی فرد می‌کند (مهدوی، ۷۹).

رضایت شغلی کارکنان یکی از عوامل اساسی در اداره نیروی انسانی کتابخانه‌ها می‌باشد و طبیعتاً اداره صحیح نیروی انسانی کتابخانه‌ها می‌تواند تأثیر به‌سزایی در اشاعه اطلاعات داشته باشد. در کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به دلایل مختلف تاکنون این کار (سنجش رضایت شغلی کتابداران) انجام نشده بود، بنابراین گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی و پژوهشگران این تحقیق بر آن شدند که این مهم را به انجام برسانند. زیرا کتابخانه علاوه بر وظایف اساسی خود (فراهم‌آوری، سازماندهی، اشاعه اطلاعات)، وظیفه آموزش برای مراجعان (User Instruction) را نیز بر عهده دارد و به عنوان عرصه عملی آموزشهای گروههای کتابداری و اطلاع‌رسانی نیز مطرح می‌باشد. لذا وجود نیروی انسانی با نشاط و توان کاری مؤثر لازم و ضروری است که در این

* این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی شماره ۸۰۲۲۲ می‌باشد که اجرای آن توسط معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان حمایت گردیده است.

۱- مربی گروه کتابداری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

۲- استادیار گروه مدیریت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

۳- مربی گروه دروس عمومی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

۴- کارشناس گروه کتابداری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان